

Christel Holl

**Setkání kandidátů k biřmování
CÍRKEV, KTERÁ SE ANGAŽUJE**
metodický postup

...přijmi pečeť daru Ducha svatého.
z liturgie biřmování

MYŠLENKY K TÉMATU

Život církve má čtyři základní dimenze: *koinonia* (společenství), *leiturgia* (bohoslužba), *martyria* (svědectví a hlásání) a *diakonia* (služba). (srov. Sk 2,42-47). Stejně tak příprava na biřmování, která uvádí biřmovance do křesťanského života, musí mít tyto základní čtyři dimenze.

Diakonie jako služba křesťanského společenství se nevyčerpává jen uprostřed církevního společenství, ale směřuje ke všem lidem, kteří jsou potřební (viz Mt 25, 31-46).

Biřmovanci si skrze toto setkání mají osvojit postoj církve, která není zahleděná do sebe, která vychází ke všem lidem, a to nejen, aby jim hlásala radostnou Kristovu zvěst, ale aby jim také sloužila. Sociální angažovanost je nedílnou součástí života církve a všech jejích členů. Nemůže být libovolným dodatkem života křesťana nebo oblastí vyhrazenou úzkému okruhu profesionálů uprostřed církve.

Návrh setkání, který máte v rukou, přivádí biřmovance k pozornosti vůči potřebným, dává jim poznávat široké množství sociálních aktivit mimo církve i v církvi, předkládá křesťanskou motivaci pro službu potřebným a podporuje vznik a realizaci konkrétní činnosti, kterou si biřmovanci připraví a zrealizují.

Téma sociální angažovanosti církve nabízí ještě druhý přístup, který by byl pro mladé lidi zvláště vhodný: svědectví/zkušenost s tím, jak sociální aktivity proměňují křesťana a umožňují mu jiným způsobem zakoušet Boží lásku a poselství evangelia. Tento přístup v následujícím návrhu setkání není obsažen.

PRŮBĚH SETKÁNÍ

Pomůcky: plakáty, prezentace, videoprezentace, papíry, psací potřeby

Setkání má **tři základní části**:

- A. Život kolem nás – pozorování různých druhů sociální činnosti
- B. Setkání s Ježíšem Kristem, Božím slovem a Kristovým Duchem
- C. Život, jaký chceme spoluvytvářet – návrh pro konkrétní činnost biřmovanců ve farnosti.

Cíl setkání

- Porozumět, k čemu nás uschopňuje Duch svatý i v sociální oblasti.
- Nechat se Duchem vést ke konkrétní činnosti, která je projevem života církve a spoluprací na růstu Božího království.

Prakticky toto setkání může být realizováno v rámci jednoho nebo dvou setkání s biřmovanci. Záleží na stylu a tempu práce jednotlivých skupin biřmovanců.

A. ŽIVOT KOLEM NÁS

Cíl

- Pozorovat necírkevní a církevní sociální aktivity.
- Uvědomit si svou osobní a naši společnou odpověď na potřeby lidí kolem nás a na sociální aktivity, které se kolem nás odehrávají.

1. Sociální aktivity kolem nás

všichni společně

Biřmovancům jsou představeny různé formy sociální angažovanosti, ať už formou plakátů, prezentace, videoprezentace nebo lidmi, kteří něco „hrají“.

Představené aktivity jsou např.:

- petice
- akce Greenpeace
- stávky, blokády (podle aktuální situace – maturanti, benzín, zemědělci...)
- veřejné sbírky (Pampeliška, Paraple, Pomozte dětem...)
- ochotnická divadla
- hudební festivaly
- pochod Gay Pride aj.

Tyto aktivity vybízejí k různým druhům zapojení od peněžních darů až ke konkrétnímu voluntariátu.

Biřmovanci se nejen seznámí s aktivitami, které se dějí ve světě kolem nich, ale sami také prožijí, jak na sociální aktivity reagují: zájmem – nezájmem, vstřícností – podrážděností, štědrostí – lakotou...

2. Otázky

práce ve skupinách

Biřmovanci se rozdělí do skupin.

Každá skupina pomocí moderátora nebo papírového dotazníku odpovídá na následující otázky:

- Která akce/program/nabídka tě oslovila nejvíce a která nejméně? A proč tomu tak je?
- Co je podle tebe cílem této akce?
- Co podle tebe vede pořadatele k jejímu konání?
- Koho podle tebe pořadatelé chtějí oslovit?
- Zapojil ses někdy do této akce? Proč ano? Proč ne?

Na závěr každá skupina představí výsledky své práce třeba podle následujícího vodítka:

- Naši skupinu nejvíce oslovují tyto nabídky..... a naopak nejméně tyto.....

- Společně jsme se bavili o těchto dvou akcích.....
- Cílem této akce podle nás je.....
- Pořadatele k jejímu konání vede
- Pořadatelé chtějí oslovit
- Do této akce jsme se zapojili/nezapojili, protože.....

3. Sociální aktivity církve

všichni společně

Moderátor setkání biřmovanců naváže na práci ve skupinách: Doposud jsme se bavili o různých programech, akcích, nabídkách, které jsou přítomné uprostřed naší české společnosti. Znáte nějakou podobnou akci, kterou vytvářejí křesťané, církve?

Moderátor nechá biřmovance volně odpovídat. Jde o to, aby účastníci „nahazovali“ názvy jednotlivých akcí a aby tyto názvy moderátor jakýmkoli způsobem (tabule, projekce) zaznamenal tak, aby je měli účastníci na očích. Ve chvíli, kdy se aktivity vyčerpají, moderátor může doplnit:

- Hnutí pro život
- Cesta 121
- dobrovolnictví
- Charita
- Křesťanská akademie
- Wessani
- křesťanský skauting
- společenství čistých srdcí
- Noc kostelů aj.

Poté moderátor položí klíčovou otázku: Jsou tyto aktivity podstatnou součástí křesťanského života víry, podstatnou součástí života církve, nebo jsou jakýmsi volitelným, nepodstatným přílepkem?

4. Otázky

práce ve skupinách

Biřmovanci se opět rozdělí do původních skupin a uvažují nad následujícími otázkami. V této chvíli nejde o to, aby probírali jednu křesťanskou aktivitu za druhou, ale aby uvažovali obecně. Otázky jsou:

- Proč křesťané tyto akce dělají?
- V čem jsou tyto aktivity křesťanů stejné a v čem jiné od ostatních aktivit?
- Jaký je cíl akcí, které křesťané dělají?
- Co podobného dělají křesťané ve vašem okolí, ve vaší farnosti?
- Zapojili jste se do něčeho podobného? Proč?
- Chtěli byste se do něčeho podobného zapojit? Proč?

B. SETKÁNÍ S JEŽÍŠEM KRISTEM, BOŽÍM SLOVEM A KRISTOVÝM DUCHEM

Cíl

- V setkání s Kristem, se svědectvím Písma a s životem církve objevit Boží plán spásy se světem, který zvláště pamatuje na ty, kteří jsou v Písmu nazýváni „chudí“.
- Pochopit, že Duch svatý je hybnou silou tohoto procesu a že přijetí a život ze svátosti biřmování je konkrétním způsobem, jak spolupracovat s Bohem na jeho plánu.

všichni společně

přednášející

Moderátor setkání/přednášející nechá zástupce skupin představit odpovědi na otázku „V čem jsou tyto aktivity křesťanů stejné a v čem jiné od ostatních aktivit?“

Následně všem dohromady přednese katechezi, ve které zdůrazní jednak prvky, které skupiny samy našly, jednak prvky,

kteře jsou typicky křesťanské, protože vycházejí z Kristova života:

Ježíšův příklad

Veškerá činnost církve vychází ze života Ježíše Krista a z jeho příkladu. I v sociální angažovanosti následujeme Krista, který „nepřišel, aby si nechal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za všechny“ (Mk 10,45). Ježíš hlásá radostnou zvěst, vyzývá k pokání, uzdravuje nemocné, léčí chromé, sytí hladové. On také vštěpuje apoštolům do srdce starost o druhé (srov. Lk 9,13). Před svým nanebevstoupením Ježíš Kristus dává svým učedníkům příkaz: „Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi. Jděte tedy, získejte za učedníky všechny národy, křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého a učte je zachovávat všechno, co jsem vám přikázal. Hle, já jsem s vámi po všechny dny až do konce světa“ (Mt 28,18b-20).

Svědectví prvotní církve

Když sledujeme Skutky apoštolů, jak prvotní církev uváděla v život tento Kristův příkaz, nemůžeme přehlédnout, že tím prvním a zásadním rozměrem je vedení Duchem, Duchem Kristovým. Do chvíle, než apoštolové přijmou o Letnicích dar Ducha svatého, jsou Kristovi učedníci uzavřeným a bojácným společenstvím. Teprve přijetí daru Ducha svatého z nich vytváří dynamické společenství, které hlásá Ježíše Krista ukřižovaného a zmrtvýchvstalého s neohrožeností a velkou působivostí všem lidem.

Nejranější popisy života začínající církve ve Skutcích (2,42-47; 4,32-35) si všímají několika znaků, které jsou dnes nejčastěji popisovány ve čtveřici: *koinonia* (společenství) – *martyria* (hlásání a svědectví) – *diakonia* (služba) – *leiturgia* (bohoslužba). Církve je společenství mužů a žen, kteří uvěřili v Ježíše Krista ukřižovaného a zmrtvýchvstalého, kteří se scházejí k bohoslužbě, neohroženě hlásají evangelium a starají se o chudé. Vedeni Kristovým Duchem si jsou vědomi, že „dary jsou sice rozmanité, ale je pouze jeden Duch. (...) Ty projevy Ducha jsou však dány každému k tomu, aby mohl být užitečný“ (1Kor 12,4 nn).

Církev zvěstuje Boží spásu. Spásu celého člověka, nejen jeho duše. Proto slovo o Kristu je vždy doprovázeno starostí o celého člověka, zvláště tehdy, kdy je v situaci hladu a bídy (srov. Jan 2,14-18). Církev následuje Krista, který se stal chudým, abychom my zbohatli z jeho chudoby (srov. 2Kor 8,9). Příchod Božího království v Ježíši Kristu znamená nejen osvobození od nadvlády hříchu, ale také od ostatních forem útlaku.

Účinky svátosti biřmování

Svátost biřmování, kterou chcete přijmout, vás má ještě hlouběji uvést do života Nejsvětější Trojice, má vás ještě více připodobnit Kristu a upevnit vaše spojení s církví. Máte se v síle Ducha stát lidmi, kteří budují společenství církve a aktivně se podílejí na jejím životě.

Duch svatý, který je Duchem Boží lásky, vás chce uschopnit, abyste se stali svědky Boží lásky v Kristu Ježíši, byli naplněni jeho starostlivostí o člověka, o jeho spásu v celé její šířce a hloubce. V síle Ducha se máte stát členy živé, ne sebestředné církve.

Pozornost vůči potřebným a ochota pomáhat, dělit se a nasazovat své síly pro ně, je podstatným rysem života křesťana. Lidé jsou vždy v pokušení pomáhat jen těm, kdo jsou jim nějak příbuzní, sympatičtí, kdo jim mohou pomoc oplatit. Je to právě Kristův Duch, který všechny tyto hranice a rozdělení překonává a učí křesťany pomáhat skutečně všem až do té míry, že křesťané jsou schopni pomáhat i těm, kdo jim ubližují (srov. Mt 5,38-48).

Znaky angažovanosti církve

Církev má ve své sociální činnosti dvoutisíciletou tradici. Vychází z osobního a svobodného rozhodnutí každého křesťana sloužit a pomáhat. Zároveň je však také společným úsilím, protože součinnost více lidí umožňuje pomáhat účinněji. Velké množství charitativních církevních organizací, škol a sociálních děl je toho svědectvím.

Láska a jednota mezi křesťany je znakem pravdivosti Kristova evangelia. Proto i sociální činnost, která je výrazem lásky

k člověku, směřuje vždy ke křesťanům. Křesťané si mají navzájem pomáhat. Skutky apoštolů mluví o sbírce mezi křesťanskými obcemi na církev v Jeruzalémě (srov. Sk 11,27-30). Už Tertulián ve 3. st. zaznamenává, že pohané, když viděli, jak křesťané odcházejí ze svých shromáždění, o nich říkali: „Pohleďte, jak se milují!“ Sv. Pavel, apoštol pohanů, si je dobře vědom, že dobro je třeba prokazovat všem, přesto povzbuzuje křesťany, aby si pomáhali navzájem: „Dokud tedy máme ještě čas, prokazujme dobro všem, ale zvláště těm, kdo vírou patří s námi do stejné rodiny“ (Ga 6,10).

Tradice církevní sociální činnosti ukazuje, že jednotlivá období mají své formy chudoby a bídy. Právě proto některá sociální díla církve zanikají, jiná vznikají. Hodnotou sociální činnosti církve je její schopnost odpovídat na aktuální potřeby. Jinou, neméně důležitou, je vědomí, že v sociální činnosti dobrá vůle nestačí. Je třeba být pro službu připraven.

Sociální angažovanost církve má ještě dva rysy, na které je dobré na závěr upozornit. Angažovanost křesťanů se neuskutečňuje pouze v přirozené rovině toho, co umíme a neumíme, co se nám líbí a nelíbí, co je a není výnosné, ale především v duchovním naslouchání. V naslouchání vanutí Ducha, který nás volá, abychom milovali a sloužili. Je pak možné, že nás Duch vede k věcem, které jsou nad naše síly, pro které, jak se nám zdá, nemáme potřebné vlohy a dary. Jenže dary Ducha mnohokrát nedostáváme dopředu jako výbavu, díky které si můžeme být v činnosti jistí, ale objevujeme je uprostřed činnosti, jejíž ovoce rozhodně není výsledkem pouze našeho lidského snažení.

Naplno se pak ukazuje, že sociální angažovanost církve je duchovní skutečností, protože Duchem je inspirována, v síle Ducha se koná a přináší ovoce Ducha.

C. ŽIVOT, JAKÝ CHCEME SPOLUVYTVÁŘET

návrh pro konkrétní činnost biřmovanců ve farnosti

Cíl

- Od pozorování a teologických znalostí přejít ke konkrétní činnosti, která není jen pouhým lidským aktivismem, ale ovocem modlitby a naslouchání.
- Otevírat se Duchu, který nás inspiruje, vede, provází a proměňuje.

1. Modlitba za osvícení Duchem

společně

2. Plánování

ve skupinách

V časovém limitu podle okolností a možností biřmovanců dát prostor k nápadům, analýze potřeb okolí a návrhu konkrétní akce. Může jít o vytvoření něčeho nového nebo o zapojení se do již probíhajících aktivit.

Časový limit musí být dostatečně široký, aby bylo možné prvotní návrhy skutečně domyslet, dopracovat a připravit.

3. Závěr

společně

Moderátor shrne průběh celého setkání, podstatné věci, které zazněly, konkrétní nápady, které vyšly z poslední části. Nezáleží na tom, jestli závěrečná praktická část skončí úspěchem (účastníci zapáleně objeví, co by mohli uskutečnit, a následně to zrealizují), nebo neúspěchem (nikoho nic nenapadne, účastníci nebudou ochotní zapojit se), moderátor tak jako tak může vyzdvihnout přednosti nebo naopak překážky, které nám brání v naplňování Kristova příkazu: „Jděte...“

Závěrečná modlitba.

4. Realizace a ohlédnutí

společně

Pokud skupina naplánovala nějakou činnost, je třeba ji uskutečnit.

A poté vyhodnotit nejen její úspěšnost, ale také její dopad pro samotné biřmovance. Pozornost je třeba věnovat otázkám: Co mi daná činnost řekla více o Bohu? Jak mě/nás k němu přiblížila? Co mi řekla o mně samotném/é? Jaké Boží působení jsme uprostřed této činnosti společně zakusili?